

14 listopada 2017 roku

Stanowisko ws. projektu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej

Spis treści

1. WPROWADZENIE.....	3
2. OMÓWIENIE KOMENTOWANEGO PROJEKTU.....	3
3. PROJEKT JEST NIEZGODNY Z DYREKTYWĄ SIEDLISKOWĄ ORAZ PTASIA.....	5
4. WNIOSKI.....	8

1. WPROWADZENIE

W nawiązaniu do pisma Ministra Środowiska z dnia 8 listopada 2017 roku (znak DP-WL.0230.102.2017.WB)¹ o konsultacjach publicznych w związku z projektem rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej z dnia 7 listopada 2017 roku, numer z wykazu: 422² (dalej jako „projekt”) Fundacja ClientEarth Prawnicy dla Ziemi (dalej: „ClientEarth”) przedstawia swoje uwagi do projektu.

Proponowany projekt jest niezgodny z prawem Unii Europejskiej, a w szczególności z Dyrektywą Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (dalej: „dyrektywa siedliskowa”) oraz dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (dalej: „dyrektywa ptasia”), które w sposób wyczerpujący określają listę przypadków, w których możliwe jest odstępianie od ochrony siedlisk, gatunków i ptaków.

2. OMÓWIENIE KOMENTOWANEGO PROJEKTU

Podstawą dla wydania projektowanego rozporządzenia jest art. 14b ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2017 r. poz. 788) (dalej jako „UL”), zgodnie z którym:

Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, wymagania dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, uwzględniając:

- 1) cele określone w art. 7 ust. 1, w tym potrzebę zachowania wszystkich zasobów, tworów i składników przyrody w odpowiednim stanie, w szczególności gatunków, które są przedmiotem zainteresowania Unii Europejskiej;*
- 2) uwarunkowania gospodarcze, społeczne i kulturowe oraz cechy lokalne.*

Następnie zgodnie z art. 14b ust. 3 gospodarka leśna wykonywana zgodnie z wymaganiami dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej nie narusza przepisów o ochronie poszczególnych zasobów, tworów i składników przyrody, w szczególności przepisów art. 51 i art. 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, 2249 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 60 i 132) (dalej jako: „UOP”).

Artykuł 14b został dodany do UL na mocy art. 2 ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy o lasach (Dz.U. poz. 2249). Treść tego artykułu jest niemal dokładnym powtórzeniem brzmienia art. 52a ust. 3 UOP, który został uchylony art. 3 pkt 4 ustawy z 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015 poz. 1936), różnica polega jedynie na tym, że zgodnie z aktualnym brzmieniem Minister jest zobligowany do wydania rozporządzenia, w poprzedniej wersji był do tego jedynie uprawniony. Warto przypomnieć, że art. 52a UOP obowiązujący od 2010 r., został uchylony jako rezultat postępowania Komisji Europejskiej o naruszenie prawa EU-Pilot. Ustawa z 9 października 2015 r. uchylająca art. 52a ust. 3 UOP weszła w życie 1 stycznia 2017 r.

¹ <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//515/12304851/12467696/12467698/dokument315516.pdf>

² <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12304851/katalog/12467696#12467696>

Wydaje się zatem, że projektowane rozporządzenie ma na celu przedłużenie okresu stosowania powyższego przepisu niezgodnego z prawem Unii Europejskiej. Zabieg ten stanowi de facto próbę obejścia prawa, co jest niedopuszczalną praktyką legislacyjną.

Z brzmienia powyższego przepisu wynika, że wejście w życie projektu spowoduje przyjęcie swoistej fikcji prawnej, w myśl której gospodarka leśna wykonywana zgodnie z wymaganiami dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, nawet gdyby faktycznie naruszała przepisy o ochronie przyrody, „prawnie” ich nie narusza³. **Stosowanie tej fikcji prawnej rozciągnięto na wszystkie przepisy o ochronie poszczególnych zasobów, tworów i składników przyrody i jedynie tytułem przykładów („w szczególności”) wymienia się art. 52 UOP dotyczący zakazów odnoszących się do ochrony gatunkowej zwierząt oraz art. 51 UOP dotyczący zakazów odnoszących się do ochrony gatunkowej roślin i grzybów.**

Rozwiązanie to stwarza ogromne zagrożenie dla ochrony przyrody i może w praktyce uniemożliwić realizację celów ochronnych w lasach. Podmioty prowadzące w lasach prace leśne (np. wycinkę) nie będą musiały w praktyce uwzględniać interesu chronionych gatunków. Decyzję o zasadności cięć będą mogły podejmować samodzielnie, bez konieczności uwzględnienia opinii społecznych lub naukowych. Ponadto podmioty te zostaną zwolnione z obowiązku ubiegania się o indywidualne zezwolenia na odstępstwa od zakazów dotyczących gatunków chronionych. Będą jedynie zobowiązane do stosowania „kodeksu dobrych praktyk”, co nie opatrzone zostało żadnym mechanizmem kontrolnym. W rezultacie wszystkie gatunki chronione, w tym zagrożone wyginięciem, rzadkie i priorytetowe, będą pozbawione na terenach planowanych działań gospodarki leśnej ochrony ustawowej⁴. Projekt stwarza więc szerokie pole do naruszeń.

W art. 14b ust. 2 zawarto co prawda zastrzeżenie nakazujące uwzględnienie w rozporządzeniu potrzeby zachowania wszystkich zasobów, tworów i składników przyrody w odpowiednim stanie, w szczególności gatunków, które są przedmiotem zainteresowania Unii Europejskiej. Niezależnie jednak od oceny wywiązania się przez projektodawcę z tego obowiązku, brak określenia w projekcie wymogu kontroli stosowania dobrych praktyk powoduje że nie można uznać powyższego wymogu za wystarczające zabezpieczenie.

W uzasadnieniu projektu znaleźć można stwierdzenie, że ochrona gatunkowa na obszarach leśnych jest o tyle specyficzna, że wiele czynności w ramach prowadzonej gospodarki leśnej może się wiązać z naruszeniem zakazów określonych w ustawie o ochronie przyrody, dotyczących umyślnego niszczenia chronionych gatunków, czy płoszenia gatunków zwierząt. Większość prac prowadzonych w ramach gospodarki leśnej (zakładanie upraw, cięcia pielęgnacyjne w uprawach, młodnikach, w drzewostanach starszych (ścinka drzew, zrywka, wywóz drewna)) związana jest z czasowym naruszeniem tych zakazów np. płoszeniem ptaków i innych gatunków zwierząt chronionych. Stwierdzono także, że trwała i zrównoważona gospodarka leśna prowadzi do zwiększania zasobów leśnych kraju, więc generalnie w dłuższej perspektywie czasu oddziaływanie nie będzie negatywne. Ponadto „wszelkie wskaźniki i badania monitoringowe wskazują na tendencję wzrostową populacji większości leśnych gatunków ptaków”.

³ Radecki Wojciech, *Ustawa o lasach. Komentarz*, wyd. II, Opublikowano: WKP 2017.

⁴ Ibid.

3. PROJEKT JEST NIEZGODNY Z DYREKTYWĄ SIEDLISKOWĄ ORAZ PTASIĄ

Zgodnie z art. 16 dyrektywy siedliskowej *pod warunkiem że nie ma zadowalającej alternatywy i że odstępstwo nie jest szkodliwe dla zachowania populacji danych gatunków we właściwym stanie ochrony w ich naturalnym zasięgu, Państwa Członkowskie mogą wprowadzić odstępstwa od przepisów art. 12, 13, 14 i 15 lit. a) i b):*

- a) w interesie ochrony dzikiej fauny i flory oraz ochrony siedlisk przyrodniczych;*
- b) aby zapobiec poważnym szkodom, w szczególności w odniesieniu do upraw, zwierząt gospodarskich, lasów, połowów ryb, wód oraz innych rodzajów własności;*
- c) w interesie zdrowia i bezpieczeństwa publicznego lub z innych powodów o charakterze zasadniczym wynikających z nadrzędnego interesu publicznego, w tym z powodów o charakterze społecznym lub gospodarczym oraz powodów związanych z korzystnymi skutkami o podstawowym znaczeniu dla środowiska;*
- d) do celów związanych z badaniami i edukacją, z odbudową populacji i ponownym wprowadzeniem określonych gatunków oraz dla koniecznych do tych celów działań reprodukcyjnych, włączając w to sztuczne rozmnażanie roślin;*
- e) aby umożliwić, w ściśle nadzorowanych warunkach, w sposób wybiórczy i w ograniczonym stopniu, pozyskiwanie lub przetrzymywanie niektórych okazów gatunków wymienionych w załączniku IV, w ograniczonej liczbie określonej przez właściwe władze krajowe.*

Co istotne, zgodnie z art. 16 ust. 2 Państwa Członkowskie co dwa lata przesyłają Komisji, w formie ustalonej przez komitet, sprawozdanie na temat odstępstw stosowanych na mocy ust. 1. W ust. 3 określono szczegółowo jakie informacje muszą znaleźć się w raporcie (m.in. dane o gatunkach, które podlegają odstępstwom, powód odstępstwa, okoliczności wskazujące, kiedy i gdzie dopuszczono takie odstępstwa, organ upoważniony do oświadczenia i sprawdzania, czy wymagane warunki są spełnione, stosowane środki nadzoru oraz uzyskane wyniki). Podobnie art. 9 dyrektywy ptasiej stanowi, że *Państwa członkowskie mogą odstąpić od art. 5-8 (ustanawiających zakazy w odniesieniu do ochrony ptaków), jeśli nie ma innego zadowalającego rozwiązania, w ściśle określonych przypadkach.* W ust. 2 ustalona została także obowiązkowa treść udzielonego odstępstwa.

Corocznie państwa członkowskie przekazują Komisji sprawozdanie dotyczące stosowania ust. 1 i 2. Na podstawie dostępnych informacji oraz w szczególności informacji przekazanych zgodnie z ust. 3 Komisja zapewnia, aby skutki odstępstw określonych w ust. 1 nie były niezgodne z niniejszą dyrektywą.

Należy zwrócić uwagę, że w sytuacji, **gdy poszczególne działania gospodarki leśnej nie będą musiały być poprzedzone udzieleniem przez właściwego dyrektora ochrony środowiska indywidualnego zezwolenia, niemożliwe stanie się wywiązanie z nałożonego przez dyrektywy siedliskową i ptasią obowiązku szczegółowego raportowania udzielanych derogacji.** Przekazanie wszystkich wymaganych danych nie jest bowiem wykonalne w przypadku zwolnienia udzielonego „z góry”.

Odstępstwa od ochrony gatunkowej zgodnie z art. 16 dyrektywy siedliskowej (odpowiednio z art. 9 dyrektywy ptasiej) muszą spełniać kumulatywnie wszystkie wskazane w przepisie przesłanki. **Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej podkreślał, że przepisy krajowe regulujące odstępstwa, które nie zawierają wszystkich przesłanek, nie są zgodne z dyrektywami**

siedliskową i ptasią⁵. Tym samym blankietowe odstępstwa od ochrony gatunkowej dla oznaczonych czynności są niezgodne z prawem Unii Europejskiej⁶.

W uzasadnieniu jako cel projektowanego rozporządzenia określono wskazanie właścicielom lasów wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, spełnienie których zapewni prowadzenie gospodarki leśnej w sposób nienaruszający zakazów w stosunku do gatunków roślin, grzybów, gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową, o których mowa w art. 51 i art. 52 UOP. W części „ocena skutków regulacji” dołączonej do projektu wskazano, że celem jest określenie wzorcowych działań mających na celu zagwarantowanie zachowania wszystkich elementów środowiska we właściwym stanie ochrony. Projektodawca stwierdza również, że obecnie największy zarządca lasów w Polsce - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe - posiada własne uregulowania wewnętrzne, które mają na celu zachowanie wszystkich elementów środowiska we właściwym stanie ochrony.

Zamiarem projektodawców ma być wprowadzenie takiego rozwiązania, jako wspólnego dla wszystkich właścicieli lasów, które zarazem byłoby stabilniejsze i poddane kontroli ministra ds. środowiska. Minister ten, zarządzający ochroną całego środowiska naturalnego, dbałby o zachowanie równowagi pomiędzy poszczególnymi jego elementami, co uniemożliwiłoby wybiórcze stosowanie przepisów i preferowanie jednych elementów środowiska kosztem innych.

Następnie stwierdzono, że rozwiązanie prawne, uregulowane w projekcie rozporządzenia, jest jedną z dwóch ścieżek, z których mogą skorzystać właściciele lasów w celu wypełnienia przepisów o ochronie poszczególnych zasobów, tworów i składników przyrody, w szczególności przepisów art. 51 i 52 UOP. Drugą ścieżką możliwą do wyboru przez właścicieli lasów jest skorzystanie z ubiegania się o derogacje indywidualne na podstawie art. 56 UOP.

Jednakże ani w dyrektywach siedliskowej i ptasiej ani w UOP nie przewidziano możliwości takiego wyboru. Forma dyrektywy pozostawia co prawda pewien zakres swobody w zakresie transpozycji, niemniej **stworzenie alternatywnej ścieżki udzielenia derogacji wyraźnie wykracza poza dopuszczalny zakres swobody.**

Co więcej, projektowanego „kodeksu dobrych praktyk” nie można uznać za rzeczywiste rozwiązanie prawne. „Wzorcowe działania” określone w projekcie zostały sformułowane z dużym stopniem ogólności. Już samo użycie terminów takich jak „wzorcowe” czy „dobre praktyki” wskazuje na niewiążący charakter tej regulacji, będącej w istocie zbiorem zaleceń, wskazaniem pożądanego przez projektodawcę kierunku prowadzenia gospodarki leśnej.

Sytuacja, w której regulacja ta byłaby dla właścicieli i zarządców lasów jedynym prawnym ograniczeniem w prowadzeniu gospodarki leśnej nie może być uznana za prawidłowy sposób realizacji dyrektyw siedliskowej i ptasiej. Jak bowiem wskazuje orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, **derogacje na podstawie art. 16 dyrektywy siedliskowej oraz art. 9 dyrektywy ptasiej, jako wyjątki muszą być interpretowane wąsko.** Udzielenie derogacji musi nastąpić w określonych sytuacjach po spełnieniu wszystkich wymaganych przesłanek⁷.

Nie sprecyzowano także w jaki sposób Minister ds. środowiska miałby „dbać o zachowanie równowagi”, brakuje bowiem w projekcie określenia sposobu kontroli przestrzegania „dobrych

⁵ Sprawa C-508/04, Komisja przeciwko Republice Austrii, 2007, ECR I-03787 pkt 118; Opinia Rzecznika Generalnego w sprawie C-508/04, Komisja przeciwko Republice Austrii, para 53 i następane.

⁶ Sprawa C-183/05, Komisja przeciwko Irlandii [2007] ECR I-00137 pkt 47 i następane, Sprawa C-6/04 Komisja przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, 2005, ECR I-09017 pkt 113.

⁷ Wytoczne Komisji Europejskiej w sprawie ścisłej ochrony gatunków zwierząt ważnych dla Wspólnoty na mocy Dyrektywy siedliskowej 92/43/EWG.

praktyk”. Nie można bowiem uznać za wystarczające rozwiązanie w tym zakresie corocznych raportów o stanie lasów, o którym mowa w art. 52 UL, w którym Dyrektor Generalny Lasów Państwowych przedstawiać ma informację o inwentaryzacjach przyrodniczych wykonanych w danym roku na obszarze Lasów Państwowych, a jest to jedyna forma ewaluacji wspomniana w uzasadnieniu projektu.

Wątpliwości budzi także ocena omawianego rozwiązania jako „stabilniejszego”. Wejście w życie projektu prowadzić może do całkowitej dowolności w działaniu zarządców i właścicieli lasów, czego nie można uznać za rozwiązanie „stabilne”.

Ponadto regulacja ta stanowić może **naruszenie art. 6 ust. 2 dyrektywy siedliskowej**, zgodnie z którym Państwa Członkowskie podejmują odpowiednie działania w celu uniknięcia na specjalnych obszarach ochrony pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, jak również w celu uniknięcia niepokojenia gatunków, dla których zostały wyznaczone takie obszary, o ile to niepokojenie może mieć znaczenie w stosunku do celów niniejszej dyrektywy.

Zgodnie z UOP na każde odstępstwo od zakazów określonych w tej ustawie należy uzyskać zgodę, wydawaną w oparciu o jej art. 56 przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska. W uzasadnieniu projektu stwierdzono, że biorąc pod uwagę fakt, że lasy stanowią ok. 30% powierzchni kraju (430 nadleśnictw) stosowanie indywidualnych derogacji, wydawanych każdorazowo na wniosek, stanowiłoby ogromne obciążenie administracyjne. Uznano także, że przewidywany czas przygotowania wniosku oraz procedowania wydania zezwolenia, uwzględniając możliwość odwołania się od decyzji regionalnej dykcji ochrony środowiska lub Generalnej Dykcji Ochrony Środowiska, może spowodować niewywiązywanie się z działań przewidzianych w zatwierdzonym przez ministra ds. środowiska planie urządzenia lasu, a także problemy z terminową realizacją umów na wykonywanie działań gospodarki leśnej przez zakłady usług leśnych oraz umów dotyczących sprzedaży drewna.

Należy jednak podkreślić, że **względy ekonomiczne nie mogą stanowić wystarczającej podstawy udzielenia derogacji od ochrony gatunkowej. Lista przesłanek zamieszczona w art. 16 dyrektywy siedliskowej i art. 9 dyrektywy ptasiej jest, o czym była mowa powyżej, określona w sposób wyczerpujący i zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości inne przesłanki, w tym natury ekonomicznej, nie mogą uzasadniać takich odstępstw⁸.**

W uzasadnieniu projektu powołano się także na fakt, że wiele krajów zaangażowanych w leśnictwo komercyjne opracowało lub jest w trakcie opracowywania standardów, kodeksów i wytycznych dotyczących lasów, będących bezpośrednią konsekwencją problemów związanych z debatą na temat zrównoważonej gospodarki leśnej, jako przykład wymieniając Wielką Brytanię, Szwecję i Irlandię. Należy jednak podkreślić, że w Państwach tych podobne dokumenty nie pełnią funkcji alternatywy dla systemu indywidualnych derogacji od zakazów ochrony gatunkowej.

Na koniec trzeba podkreślić, że idea zastąpienia złożonego systemu ochrony przyrody „katalogiem dobrych praktyk”, obowiązującego jednolicie we wszystkich lasach, jest w praktyce niewykonalna. Skuteczna ochrona przyrody w lasach gospodarczych wymaga bowiem rozwiązań zróżnicowanych i indywidualnych, dostosowanych do lokalnych warunków przyrodniczych i konkretnych sytuacji.

⁸ Sprawa C-183/05, Komisja p. Irlandii, 2007, ECR I-00137 pkt 47 i nast.; sprawa C-6/04, Komisja p. Zjednoczonemu Królestwu, 2005, ECR I-09017, pkt 113.

Oczywiście można argumentować, że określenie minimalnego krajowego standardu gospodarki leśnej dla lasów państwowych i prywatnych jest inicjatywą potrzebną i może przynieść wiele korzyści. Standard taki powinien jednak być tylko jednym z elementów ekosystemowego podejścia do gospodarki leśnej i integracji tej gospodarki z potrzebami ochrony przyrody, nie może natomiast stanowić jedynego elementu wyłączającego regulacje bardziej rygorystyczne i szczegółowe.

4. WNIOSKI

Podsumowując powyższe rozważania, należy podkreślić, że projekt rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej jest niezgodny z:

a) art. 16 dyrektywy siedliskowej i art. 9 dyrektywy ptasiej, ponieważ:

- **derogacje na podstawie art. 16 dyrektywy siedliskowej oraz art. 9 dyrektywy ptasiej, jako wyjątki muszą być interpretowane wąsko, a blankietowe odstępstwa od ochrony gatunkowej dla oznaczonych czynności są niezgodne z prawem Unii Europejskiej,**
- **na podstawie projektowanego rozporządzenia poszczególne działania gospodarki leśnej nie będą musiały być poprzedzone udzieleniem przez właściwego dyrektora ochrony środowiska indywidualnego zezwolenia, co uniemożliwi wywiązywanie się z nałożonego przez dyrektywy siedliskową i ptasią obowiązku szczegółowego raportowania udzielanych derogacji,**
- **stworzenie alternatywnej ścieżki udzielenia derogacji wyraźnie wykracza poza dopuszczalny zakres swobody transpozycji dyrektyw siedliskowej i ptasiej do polskiego porządku prawnego.**

b) art. 6 ust. 2 dyrektywy siedliskowej, ponieważ wyłączając konieczność ubiegania się o indywidualne derogacje od zakazów ochrony gatunków prowadzić może do całkowitej dowolności w działaniu zarządców i właścicieli lasów, co może skutkować licznymi naruszeniami wymogów ochrony przyrody, w tym nieuzasadnionym niepokojeniem gatunków chronionych.

Wobec powyższego ClientEarth postuluje niewydawanie rozporządzenia w omawianym brzmieniu.

Stanowisko ws. projektu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej
14 listopada 2017 roku

Agata Szafraniuk
Adwokat
Program Bioróżnorodność
+48 22 307 01 86
aszafraniuk@clientearth.org
www.pl.clientearth.org

Dorota Strzałkowska
Program Bioróżnorodność
dstrzalkowska@clientearth.org
www.pl.clientearth.org

ClientEarth jest nienastawioną na zysk organizacją pozarządową skupiającą prawników zajmujących się ochroną środowiska. Ma biura w Londynie, Brukseli i Warszawie. Łącząc prawo, naukę i politykę publiczną tworzy strategie i narzędzia, które pomagają mierzyć się z największymi problemami środowiska naturalnego.

Działalność ClientEarth nie byłaby możliwa bez hojnego wsparcia innych fundacji, instytucji publicznych oraz osób prywatnych.

Brussels
Rue du Trône 60
5ème étage
1050 Bruxelles
Belgique

London
274 Richmond Road
London
E8 3QW
UK

Warsaw
ul. Żurawia 45
00-680 Warszawa
Polska

ClientEarth is a company limited by guarantee, registered in England and Wales, company number 02863827, registered charity number 1053988, registered office 10 Queen Street Place, London, EC4R 1BE, with a registered branch in Belgium, N° d'entreprise 0894.251.512, and with a registered foundation in Poland, Fundacja ClientEarth Poland, KRS 0000364218, NIP 701025 4208